

Ulkoasiainneuvosto 21.4.2026; Suomen tavoitteet

Ulkoasiainneuvosto kokoontuu 21.4.2026 Luxemburgissa. Suomea kokouksessa edustaa ulkoministeri Elina Valtonen. Kokouksen varsinaisina aiheina ovat Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa, Lähi-idän tilanne, Etelä-Kaukasia ja Sudan. Ministerit käyvät myös epävirallisen keskustelun Libanonin pääministeri Nawaf Salamin kanssa.

Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa

Suomi pitää tärkeänä, että EU jatkaa vahvaa, tehokasta ja yhtenäistä vastaamista Venäjän sotilaalliseen hyökkäykseen Ukrainaan. Suomi tukee EU:n pyrkimyksiä heikentää ja rajoittaa Venäjän kykyä jatkaa sotatoimiaan ja ylläpitää niitä tukevaa teollisuutta. EU:n tulee edelleen johdonmukaisesti lisätä pakotteita Venäjää kohtaan Venäjän aggression jatkuessa. Suomi pitää tärkeänä sektoripakotteiden laajentamista, pakotteiden tehokasta toimeenpanoa ja pakotteiden kiertämisen estämistä. (EU/998/2025-UM-2)

Suomi tukee pakotteiden täydentämistä lisätulleilla Venäjän federaatiosta peräisin oleville tuotteille. Lisätullit ohjaavat irtautumaan Venäjältä peräisin olevista tuotteista vahvistaen EU:n omaa tuotantoa ja toimitusketjujen hajauttamista sekä vähentävät siten Venäjän hyötymistä kaupallisesta tuonnista Euroopan unioniin.

Suomi tukee vankasti Ukrainan itsenäisyyttä, suvereniteettia ja alueellista koskemattomuutta. Suomi korostaa, että EU:n vahvaa poliittista, taloudellista ja sotilaallista tukea Ukrainalle sekä materiaaliapua ja humanitaarista apua Ukrainaan tulee jatkaa ja lisätä. (UTP 41/2023, UTPJ 12/2024) Suomelle on tärkeää, että EU:n tukea Ukrainalle jatketaan riittävällä tasolla ja että tukea pystytään toimittamaan nykyistä enemmän, nopeammin ja tehokkaammin. Suomi osallistuu myös Ukrainan jälleenrakennukseen. Suomi tukee EU:n Ukraina-suunnitelman (*Ukraine Plan*) toimeenpanoa Ukraina-tukivälineen (*Ukraine Facility*) avulla. EU:n on yhdessä kumppaniensa kanssa jatkettava tukeaan myös Ukrainan energiasektorille.

Venäjän siviileihin kohdistamien hyökkäysten jatkuessa Suomi korostaa, että EU:n tulee jatkaa toimia Ukrainan siviiliväestön suojelemiseksi ja vaatia kansainvälisen humanitäärisen oikeuden noudattamista.

Hallitusohjelman mukaisesti Suomi sitoutuu voimakkaasti tukemaan Ukrainaa ja sen jälleenrakentamista ja on avoin erilaisille rahoitusratkaisuille Ukrainan tukemiseksi. (E 73/2025 vp)

Kestävä ja oikeudenmukainen rauha edellyttää Ukrainan neuvotteluaseman vahvistamista yhtäältä Ukrainalle toimitettavan aseavun ja muun tuen sekä toisaalta Venäjän taloudelliseen kykyyn vaikuttavien pakotteiden kautta. Suomi tukee Ukrainan tavoitetta kestävästä ja oikeudenmukaisesta, YK:n peruskirjan sekä kansainvälisen oikeuden mukaisesta rauhasta.

Suomi jatkaa rauhan edistämistä eri vaiheissa: ennen neuvotteluja, tulitauon aikana ja rauhanneuvottelujen yhteydessä. Ukrainan ja Euroopan on oltava mukana omaa turvallisuuttaan koskevissa

keskusteluissa. Sodan lopputulos vaikuttaa merkittävästi ja pitkäkestoisesti Euroopan ja transatlanttiseen turvallisuuteen.

Suomi katsoo, että on tärkeää liittää Ukrainan puolustusteollisuus Euroopan puolustuksen teknologiseen ja teolliseen pohjaan. Suomi kannattaa ukrainalaisten toimijoiden osallistumista EU:n puolustusteollisiin ohjelmiin. On tärkeää, että Ukraina jatkaa oikeusvaltion vahvistamiseen ja korruption kitkemiseen tähtääviä uudistuksia myös puolustuksen hallinnonalalla ja puolustusteollisuudessa. (E 33/2025 vp) Suomi tukee esitystä erillisestä Ukraina-yhteistyötä koskevasta pysyvän rakenteellisen yhteistyön (PRY) sitoumuksesta. (UTPJ 45/2025 vp)

Suomi on valmis tukemaan ja pyrkii hyödyntämään mahdollisia uusia yhteishankinta- ja rahoitusjärjestelmiä Ukrainan tukemiseksi niin EU:n kuin Naton yhteydessä. Suomi suhtautuu avoimesti aloitteisiin yhteistoiminnan lisäämiseksi Ukrainan puolustusteollisuuden kanssa. (UJ 47/2023) Suomi ottaa huomioon myös Naton Haagin huippukokouksen julistuksen, jossa liittolaiset antoivat sitoumuksen Ukrainan tuen jatkamisesta ja tuen sisällyttämisestä sovittuun puolustusmenotavoitteeseen.

Suomi tukee vahvasti Euroopan rauhanrahaston (European Peace Facility, EPF) käyttöä ja lisäpääomittamista Ukrainan tukemiseksi. EPF:n tulee tukea Ukrainan tarpeita vastaavan avun toimittamista mahdollisimman nopeasti ja tehokkaasti, ja myös tukimuotoja ja korvauserusteita tulisi arvioida tästä näkökulmasta. (UJ 47/2023)

Suomi on tukenut EUMAM Ukraine -operaation mandaatin jatkamista Ukrainan asevoimien tukemiseksi. Suomi tukee operaatiolle asetettua tehtävää koulutuksen tarjoamiseksi Ukrainan asevoimille sekä jäsenvaltioiden toiminnan koordinoimiseksi ja synkronoimiseksi Ukrainan asevoimien koulutuksen tuen osalta. Suomi katsoo, että Ukrainan tarpeiden tulee olla operaation suunnittelun ja toimeenpanon keskiössä. Suomi painottaa EU:n ja Naton tiivistä yhteistyötä ja EUMAM:n ja Naton NSATU-mission toimien täydentävyyttä. (UTPJ 33/2024 vp)

Suomi tukee EU:n lisäpakotteiden asettamista varjolaivastoa ja sen taustalla toimivia tahoja kohtaan sekä muita mahdollisia samanmielisten maiden yhteisiä toimia (kuten vakuutustarkastukset), joilla pyritään puuttumaan varjolaivastoon. (EU/630/2025-TEM-3). Suomi pitää tärkeänä täyden meripalveluliikennän lisäämistä venäläisen energian kuljetuksille (UTPJ 7/2026 vp).

Suomi edellyttää, että Venäjän vastuu kansainvälisen oikeuden loukkauksista ja korvausvelvollisuus niistä aiheutuvista vahingoista toteutuu. (VNS 3/2024 vp) Suomi edistää kansainvälisiä toimia vastuuvelvollisuuden varmistamiseksi Ukrainaan kohdistuneesta hyökkäysrikoksesta sekä hyökkäyssodan yhteydessä tehdyistä muista kansainvälisen oikeuden vastaisista rikoksista. EU:n tulee valmistautua Venäjän Ukrainaa vastaan käynnistämän hyökkäyssodan seurauksiin ja olla valmis tarvittaviin toimenpiteisiin. Työtä tulee jatkaa, jotta hyökkäyssodan yhteydessä tehdyt vakavat kansainväliset rikokset eivät jää rankaisematta (E 57/2023 vp).

Lähi-idän tilanne

Osana kansainvälistä yhteisöä Suomi jatkaa ponnisteluja vakauden lisäämiseksi Lähi-itään. Tämä on tarpeen myös laajempien kansainvälisten jännitteiden purkamiseksi. (VNS 3/2024 vp)

EU:n on kaikilla toimillaan edistettävä rauhaa, vakautta ja siviilien suojelua Lähi-idässä. EU:n tuki kansainvälisen humanitaarisen oikeuden kunnioittamiselle ja siviilien suojelulle on keskeistä. EU:n tulee edistää kansainvälisen oikeuden mukaisia ratkaisuja alueen konflikteihin.

Lähi-idän ja Persianlahden eskaloituneessa tilanteessa EU:n tulee pyrkiä aktiivisesti edistämään paluuta diplomaattiseen ratkaisuun yhdessä kumppaniensa kanssa.

Suomi suhtautuu myönteisesti erilaisiin aloitteisiin meriliikenteen kauttakulun turvaamiseksi Hormuzin-salmessa. Merenkulkuoikeudet ovat keskeinen osa kansainvälistä oikeutta.

EU:n tulee edelleen vaatia mahdollisimman suurta pidättyvyyttä, siviilien suojelua ja kansainvälisen oikeuden noudattamista, ml. YK:n peruskirjan ja kansainvälisen humanitaarisen oikeuden noudattamista.

Suomi tuomitsee Iranin mielivaltaiset iskut alueen maihin. Iskujen täytyy loppua.

EU:n tulee vaatia Iranin hallintoa pidättäytymään väkivallasta omia kansalaisiaan kohtaan ja kunnioittamaan iranilaisten sananvapautta ja oikeutta rauhanomaiseen kokoontumiseen sekä kaikkien mielivaltaisesti pidätettyjen mielenosoittajien vapauttamista.

Suomi suhtautuu lähtökohtaisesti myönteisesti Iraniin mahdollisesti kohdistuviin lisäpakotteisiin.

Iranin ydinohjelman osalta EU:n on tuettava neuvottelujen jatkumista kestävän ja kattavan sopimuksen saavuttamiseksi. Iranilta on edellytettävä täysimääräistä yhteistyötä Kansainvälisen atomienergiajärjestön (IAEA) kanssa, mukaan lukien ydinohjelman nykytilan todentaminen. Iranin sitoutuminen ydinsulkusopimukseen (NPT) on keskeistä, ja EU:n on jatkettava vahvaa tukeaan IAEA:lle.

Iranista ei saa tulla ydinasevaltiota. Tämä on keskeistä niin Lähi-idän alueelle kuin laajemminkin globaalille turvallisuudelle, ml. kansainväliset ydinaseiden leviämistä rajoittavat sopimukset ja järjestelyt.

EU:n tulee tukea Israelin ja Libanonin välisen tulitaukosopimuksen toimeenpanoa, jonka pohjana on YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselma 1701. EU:n tuki Libanonin poliittiselle vakaudelle ja valtiotarkenteiden vahvistamiselle sekä maan asevoimille on tärkeää jatkossakin huomioiden erityisesti UNIFIL-operaation mandaatin päättymisen vuoden 2026 loppuun mennessä. EU:n ja kansainvälisen yhteisön on toimittava johdonmukaisesti Libanonin humanitaarisen tilanteen parantamiseksi. EU:n tulee tukea Libanonin hallinnon pyrkimyksiä aseellisten ryhmien, erityisesti Hizbollahin, aseistariisunnasta ja asemonopolin keskittämisestä valtiolle.

EU:n on tuettava kaikin tavoin tulitaukoa Gazassa sekä neuvotteluja sodan lopettamiseksi. On tärkeää pyrkiä sopimukseen, joka toimii pohjana Gazan vakauttamiselle ja jälleenrakentamiselle sekä askeleena kohti kestävää rauhaa Israelin ja palestiinalaisten välille. Suomi tukee EUBAM Rafah -rajavaltontaooperaatiota osana EU:n tukea tulitauon toimeenpanolle tilanteen mahdollistaessa operaation toiminnan.

Gaza on keskeinen osa Palestiinalaisaluetta, ja EU:n on edistettävä sen tulevaisuuden ratkaisemista kansainvälisen oikeuden mukaisesti. Gazan aluetta ei tule pienentää eikä sen väestöä pakottaa siirtymään pois alueelta. EU:n tulee tukea presidentti Trumpin suunnitelmaa tulitauon saavuttamiseksi Gazassa, edistää Ranskan ja Saudi-Arabian johdolla laaditun New Yorkin julkilausuman (johon Suomi liittyi 5.9.2025) tavoitteita Palestiinan kysymyksen rauhanomaisesta ratkaisemisesta ja kahden valtion ratkaisun toteuttamisesta sekä tarkastella avoimesti Arabimaiden Gazan tulevaisuutta ja jälleenrakennusta koskevia suunnitelmia ja ehdotuksia. Suomi kannattaa EU:n aktiivista roolia Gazan rauhansuunnitelman toimeenpanossa. EU:n on tuettava kansainvälisiä neuvotteluratkaisuun perustuvia pyrkimyksiä riisua Hamas vallasta, ja Hamas ja muut aseelliset ryhmittymät aseista Palestiinalaisalueella ja selvitettävä konkreettisia mahdollisuuksiaan tähän. Suomi tukee EUPOL COPPS -operaation työtä Palestiinalaisalueen turvallisuus- ja oikeussektoreiden uudistamiseksi.

EU:n tulee edistää voimakkaasti humanitaarisen avun perillepääsyä koko Gazan alueella ja tuomita humanitaaristen periaatteiden ja kansainvälisen oikeuden vastaiset toimet, kuten avustuskuljetusten estäminen ja avun jakelun militarisointi. EU:n tulee vaatia, että Israel noudattaa kansainvälisen

oikeuden mukaisia velvoitteitaan, mukaan lukien suojella siviilejä ja humanitaarista avustushenkilöstöä sekä varmistaa nopea ja esteetön humanitaarisen avun pääsy Gazaan kansainvälisen humanitaarisen oikeuden mukaisesti. EU:n on tuettava YK:n palestiinalaispakolaisten avustusjärjestö UNRWAn edellytyksiä toimia mandaattinsa mukaisesti Gazassa ja Länsirannalla ml. Itä-Jerusalem. EU:n on tuettava alueella toimivien järjestöjen, kuten UNRWA, Punainen Risti/Puolikuu ja WFP, mahdollisuuksia toimittaa humanitaarista apua paikalliselle väestölle.

Suomi on pitänyt tärkeänä UNRWAn riskienhallinnan vahvistamista ja on myös suunnannut omaa tukeaan UNRWAlle tähän tarkoitukseen. Kaikki terrorismisyytökset on otettava vakavasti ja selvitettävä.

EU:n tulee jatkaa vahvaa tukeaan palestiinalaishallinnolle sekä edellyttää siltä tarvittavia reformeja. EU:n tulee jatkossakin vaatia Israelilta palestiinalaishallinnolle kuuluvien tulli- ja verotulojen maksamista.

EU:n tulee tukea Länsirannan vakautta konkreettisin toimin. Suomi pitää tärkeänä, että EU kiinnittää huomiota Israelin syveneviin miehitystoimiin Länsirannalla sekä reagoi konkreettisin toimin voimakkaasti lisääntyneeseen väkivaltaan palestiinalaista siviiliväestöä kohtaan. Suomi tukee EU:n ihmisoikeuspakotejärjestelmän puitteissa hyväksytyjä pakotteita väkivaltaisille siirtokuntalaisille. (UTPJ 11/2024).

Suomi korostaa, että sotatoimia ei saa kohdistaa siviileihin ja tuomitsee kaikki siviileihin kohdistuvat sotatoimet mukaan lukien siviilien käytön ihmiskilpinä Gazassa ja israelilaisten siirtokuntien asukkaiden harjoittama väkivalta.

Suomi tukee EU:n ihmisoikeuspakotejärjestelmän puitteissa hyväksytyjä pakotteita Israeliin kohdistuneeseen terroristiseen hyökkäykseen osallistuneille Hamasiin liittyville ryhmille. (UTPJ 8/2024) EU on tuominnut Hamasin ja muiden ryhmittymien 7.10.2023 tekemät hyökkäykset jyrkästi.

Suomi tukee kansainvälisten itsenäisten ja riippumattomien tuomioistuimien (mm. ICC, ICJ) työtä. EU:n toimissa tulee huomioida Kansainvälisen rikostuomioistuimen (ICC) pidätysmääräykset, Kansainvälisen tuomioistuimen (ICJ) 19.7.2024 antama neuvova lausunto, jossa tuomioistuin totesi Israelin läsnäolon miehityllä Palestiinalaisalueella laittomaksi, ICJ:n 22.10.2025 antama neuvova lausunto Israelin oikeudellisista velvoitteista liittyen YK:n ja muiden kansainvälisten järjestöjen ja kolmansien maiden läsnäoloon ja toimintaan miehityllä palestiinalaisalueella sekä ICJ:n antamat, Gazan tilannetta koskevat väliaikaisten turvaamistoimien määräykset, jotka sitovat kyseisen oikeudenkäynnin osapuolia oikeudellisesti. Suomi on tukenut selvityksen laatimista EU-tasolla ICJ:n 19.7.2024 antaman neuvovan lausunnon vaikutuksista ja tarvittavista toimenpiteistä.

Syyriassa EU:n tulee tukea Assadin hallinnon kaatumisen jälkeisessä tilanteessa rauhanomaista poliittista siirtymää eri väestöryhmien laajan osallistumisen ja kansainvälisen oikeuden pohjalta. EU:n tulee painottaa Syyrian suvereniteettia, alueellista koskemattomuutta ja syyrialaisien omistajuutta Syyrian tulevaisuutta koskevilla ratkaisuilla.

Syyrian vakaudella on sekä alueellista että globaalia merkitystä. EU:n yhteistyö alueen maiden sekä muiden keskeisten kansainvälisten toimijoiden kanssa Syyrian ja syyrialaisien tukemiseksi on tärkeää. EU:n ja kansainvälisen yhteisön on toimittava johdonmukaisesti Syyrian humanitaarisen tilanteen parantamiseksi. EU:n tulee painottaa vastuuvollisuuden toteutumista Syyriassa.

Suomi tukee EU:n toimia terrorismin torjumiseksi Syyriassa ja Irakissa sekä kansainvälisen Isisin vastaisen koalition toiminnan kautta.

Suomelle on tärkeää EU:n johdonmukainen suhtautuminen eri konflikteihin ja niihin liittyviin kansainvälisen oikeuden kysymyksiin.

Etelä-Kaukasia

Suomi pitää Armenian ja Azerbaidžhanin välisessä rauhanprosessissa edistymistä erittäin tärkeänä koko alueen kestäväen vakauden kannalta. EU:n tuen prosessille tulee jatkua mm. EU:n Etelä-Kaukasia -erityisedustajan työn kautta sekä tukemalla taloudellisesti ja poliittisesti alueellista yhteyspolitiikkaa ja naapuruuksuhteiden normalisointia. EU:n on myös tärkeää vaikuttaa alueellisiin toimijoihin, erityisesti Turkkiin rauhanprosessin tukemiseksi.

Suomi toivottaa tervetulleeksi EU:n ja Armenian tiivistyneen yhteistyön. Armenian länsisuuntauksen tukeminen vahvistaa Euroopan turvallisuutta. Tämä toteutuu asteittain Venäjän poliittisen vaikutusvalan vähentyessä Armenian yhteiskunnassa. EU:n koko työkalupakkia on hyödynnettävä Armenian tukemiseksi FIMl:a ja vaikuttamistoimintaa vastaan mukaan lukien hybridiuhkien torjuntaan keskittyvät toimet. EU:n tuki Armenian tulevien parlamenttivaalien onnistuneelle toteutukselle on tärkeää.

Suomi katsoo, että Azerbaidžhan on tärkeä alueellinen toimija ja merkittävä taloudellinen kumppani EU:lle ml. yhteyspolitiikassa ja linkkinä Keski-Aasiaan. Maan vakava ihmisoikeustilanne on otettava esille kaiken tason keskusteluissa EU:n ja Azerbaidžhanin välillä.

Suomi katsoo, että EU tarvitsee naapurikseen demokraattisen ja vapaan Georgian. EU:n vahvan tuen Georgian kansalaisyhteiskunnalle on jatkuttava. EU:n tulee jatkossakin, lisäten vaikutusvaltaansa yhtenäisellä linjalla, rajoittaa korkean tason yhteistyötä Georgian hallinnon kanssa, kunnes maassa tapahtuu selkeä poliittinen muutos.

Sudan

Suomi katsoo, että kansainvälisen yhteisön on aktiivisesti etsittävä keinoja Sudanin konfliktin ratkaisemiseksi ja siviilien suojelemiseksi sekä humanitaarisen avun pääsyn parantamiseksi. Osapuolia tulee vaatia noudattamaan kansainvälisen oikeuden mukaisia velvoitteitaan, mukaan lukien kansainvälistä humanitaarista oikeutta. Suomi on tukenut lisäpakotteiden asettamista EU:n pakotejärjestelmässä, joka on suunnattu Sudanin vakautta ja poliittista siirtymää heikentäviin tahoihin.

Suomi arvioi, että niitä ulkopuolisia tahoja, joilla on vipuvoimaa, on rohkaistava käyttämään sitä rakentavasti. Kvintetin (YK, EU, AU, IGAD, LAS) työ tulee olemaan keskeinen laajemman poliittisen ratkaisun löytämisessä.

Suomi katsoo, että tulitauko- ja rauhanvälityspyrkimyksiä osapuolten välillä on edistettävä koordinoiden ja monenkeskisillä toimijoilla on tässä legitiimi rooli. Suomi pyrkii toimillaan lisäämään koordinaatiota ja tukee erityisesti YK:n koordinoivaa roolia. Suomen kannalta merkittävää on Pekka Haaviston nimittäminen YK:n pääsihteerin edustajaksi (Personal Envoy for Sudan).

Suomi korostaa vastuuvollisuuden toteuttamista, jotta pitkällä aikavälillä olisi mahdollista päästä kestäväen rauhan tielle. Suomi tuomitsee erittäin painokkaasti laajamittaisen sukupuolittuneen ja järjestelmällisesti sodankäynnin välineenä käytetyn väkivallan.

Asialista:

Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa	s. 7
Lähi-idän tilanne	s. 12
Etelä-Kaukasia	s. 20
Sudan	s. 23

Ulkoministeriö

TAVOITEMUISTIO

ASO-30 Tuomas Sottinen

7.4.2026

Asia

Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa

Kokous/tapaaminen

Ulkoasiainneuvosto 21.4.2026

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Tuomas Sottinen, ASO-30, tuomas.sottinen@gov.fi +358503291251

Jyrki Terva, ASO-30, jyrki.terva@gov.fi

Inkeri Virtanen-Abernethy, EUA-40, inkeri.virtanen-abernethy@gov.fi

Vilma Peltonen, EUA-50, vilma.peltonen@gov.fi

Katja Koskela, POL-10, katja.koskela@gov.fi

Pia Rantakangas, POL-10, pia.rantakangas@gov.fi

Eeva Warro, KEO-70, eeva.warro@gov.fi

Marja Hopia, OIK-10, marja.hopia@gov.fi

Maria Hyvönen, OIK-50, maria.hyvonen@gov.fi

Tapio Rantanen, VNEUS, tapio.rantanen@gov.fi

1. ESILLÄ OLEVAT KYSYMYKSET

EU:n ulkoasiainneuvossa 21.4.2026 on esillä Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa.

2. SUOMEN TAVOITE

Suomen kantoja Ukrainalle annettavaan tukeen on määritelty muun muassa valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittisessa selonteossa ja seuraavissa asiakirjoissa: UTPJ 3/2021 vp, UTP 32/2022 vp, VNS 17/2022 vp, U 87/2022 vp, E17/2023 vp, UTP 41/2023 vp.; UTPJ 12/2024 vp., UJ47/2023, E52/2023 vp., E 31/2024 vp, UTP 12/2024, UTP 7/2025 vp, E 33/2025, E 108/2025 vp.

Suomen kantoja liittyen Venäjän keskuspankin pysäytettyihin varoihin on määritelty valtioneuvoston selvityksissä UTP 54/2023 vp, UTP 12/2024 vp, UTPJ 31/2024 vp, U 49/2024 vp, UTPJ 23/2025, E 106/2025 vp sekä E 107/2025 vp. Lisäksi kantoja Ukrainan tukivälineeseen on määritelty valtioneuvoston selvityksissä E 17/2023 vp ja U 36/2023 vp sekä Venäjään kohdistettuihin pakotteisiin UTP-selvityksissä (UTP 49/2024 vp UTPJ 27/2025 vp sekä UTPJ 7/2026 vp) sekä Ukrainan rahoitukseen ennakkovaihtamiseksi EU:n tulevaan monivuotiseen rahoituskehukseen (2028-) liittyen (E 31/2024 vp, E 33/2025).

Suomen kantoja Ukrainan EU-polkuun on viimeksi määritelty komission vuoden 2025 laajentumispa-kettia koskeneessa valtioneuvoston selvityksessä E 98/2025 vp.

Suomi pitää tärkeänä, että EU jatkaa vahvaa, tehokasta ja yhtenäistä vastaamista Venäjän sotilaalliseen hyökkäykseen Ukraina. Suomi tukee EU:n pyrkimyksiä heikentää ja rajoittaa Venäjän kykyä jatkaa sotatoimiaan ja ylläpitää niitä tukevaa teollisuutta. EU:n tulee edelleen johdonmukaisesti lisätä pakotteita Venäjää kohtaan Venäjän aggression jatkuessa. Suomi pitää tärkeänä sektoripakotteiden laajentamista, pakotteiden tehokasta toimeenpanoa ja pakotteiden kiertämisen estämistä. (EU/998/2025-UM-2)

Suomi tukee pakotteiden täydentämistä lisätulleilla Venäjän federaatiosta peräisin oleville tuotteille. Lisätullit ohjaavat irtautumaan Venäjältä peräisin olevista tuotteista vahvistaen EU:n omaa tuotantoa ja toimitusketjujen hajauttamista sekä vähentävät siten Venäjän hyötymistä kaupallisesta tuonnista Euroopan unioniin.

Suomi tukee vankasti Ukrainan itsenäisyyttä, suvereniteettia ja alueellista koskemattomuutta. Suomi korostaa, että EU:n vahvaa poliittista, taloudellista ja sotilaallista tukea Ukrainalle sekä materiaaliapua ja humanitaarista apua Ukrainaan tulee jatkaa ja lisätä. (UTP 41/2023, UTPJ 12/2024) Suomelle on tärkeää, että EU:n tukea Ukrainalle jatketaan riittävällä tasolla ja että tukea pystytään toimittamaan nykyistä enemmän, nopeammin ja tehokkaammin. Suomi osallistuu myös Ukrainan jälleenrakennukseen. Suomi tukee EU:n Ukraina-suunnitelman (*Ukraine Plan*) toimeenpanoa Ukraina-tukivälineen (*Ukraine Facility*) avulla. EU:n on yhdessä kumppaniensa kanssa jatkettava tukeaan myös Ukrainan energiasektorille.

Venäjän siviileihin kohdistamien hyökkäysten jatkuessa Suomi korostaa, että EU:n tulee jatkaa toimia Ukrainan siviiliväestön suojelemiseksi ja vaatia kansainvälisen humanitäärisen oikeuden noudattamista.

Hallitusohjelman mukaisesti Suomi sitoutuu voimakkaasti tukemaan Ukrainaa ja sen jälleenrakentamista ja on avoin erilaisille rahoitusratkaisuille Ukrainan tukemiseksi. (E 73/2025 vp)

Kestävä ja oikeudenmukainen rauha edellyttää Ukrainan neuvotteluaseman vahvistamista yhtäältä Ukrainalle toimitettavan aseavun ja muun tuen sekä toisaalta Venäjän taloudelliseen kykyyn vaikuttavien pakotteiden kautta. Suomi tukee Ukrainan tavoitetta kestävästä ja oikeudenmukaisesta, YK:n peruskirjan sekä kansainvälisen oikeuden mukaisesta rauhasta.

Suomi jatkaa rauhan edistämistä eri vaiheissa: ennen neuvotteluja, tulitauon aikana ja rauhanneuvottelujen yhteydessä. Ukrainan ja Euroopan on oltava mukana omaa turvallisuuttaan koskeissa keskusteluissa. Sodan lopputulos vaikuttaa merkittävästi ja pitkäkestoisesti Euroopan ja transatlanttiseen turvallisuuteen.

Suomi katsoo, että on tärkeää liittää Ukrainan puolustusteollisuus Euroopan puolustuksen teknologiseen ja teolliseen pohjaan. Suomi kannattaa ukrainalaisten toimijoiden osallistumista EU:n puolustusteollisiin ohjelmiin. On tärkeää, että Ukraina jatkaa oikeusvaltion vahvistamiseen ja korruption kitkemiseen tärkeitä uudistuksia myös puolustuksen hallinnonalalla ja puolustusteollisuudessa. (E 33/2025 vp) Suomi tukee esitystä erillisestä Ukraina-yhteistyötä koskevasta pysyvän rakenteellisen yhteistyön (PRY) sitoumuksesta. (UTPJ 45/2025 vp)

Suomi on valmis tukemaan ja pyrkii hyödyntämään mahdollisia uusia yhteishankinta- ja rahoitusjärjestelmiä Ukrainan tukemiseksi niin EU:n kuin Naton yhteydessä. Suomi suhtautuu avoimesti aloitteisiin yhteistoiminnan lisäämiseksi Ukrainan puolustusteollisuuden kanssa. (UJ 47/2023) Suomi ottaa huomioon myös Naton Haagin huippukokouksen julistuksen, jossa liittolaiset antoivat sitoumuksen Ukrainan tuen jatkamisesta ja tuen sisällyttämisestä sovittuun puolustusmenotavoitteeseen.

Suomi tukee vahvasti Euroopan rauhanrahaston (European Peace Facility, EPF) käyttöä ja lisäpääomittamista Ukrainan tukemiseksi. EPF:n tulee tukea Ukrainan tarpeita vastaavan avun toimittamista mahdollisimman nopeasti ja tehokkaasti, ja myös tukimuotoja ja korvauserusteita tulisi arvioida tästä näkökulmasta. (UJ 47/2023)

Suomi on tukenut EUMAM Ukraine -operaation mandaatin jatkamista Ukrainan asevoimien tukemiseksi. Suomi tukee operaatiolle asetettua tehtävää koulutuksen tarjoamiseksi Ukrainan asevoimille sekä jäsenvaltioiden toiminnan koordinoimiseksi ja synkronoimiseksi Ukrainan asevoimien koulutuksen

tuen osalta. Suomi katsoo, että Ukrainan tarpeiden tulee olla operaation suunnittelun ja toimeenpanon keskiössä. Suomi painottaa EU:n ja Naton tiivistä yhteistyötä ja EUMAM:n ja Naton NSATU-mission toimien täydentävyyttä. (UTPJ 33/2024 vp)

Suomi tukee EU:n lisäpakotteiden asettamista varjolaivastoa ja sen taustalla toimivia tahoja kohtaan sekä muita mahdollisia samanmielisten maiden yhteisiä toimia (kuten vakuutustarkastukset), joilla pyritään puuttumaan varjolaivastoon. (EU/630/2025-TEM-3). Suomi pitää tärkeänä täyden meripalvelukiellon lisäämistä venäläisen energian kuljetuksille (UTPJ 7/2026 vp).

Suomi edellyttää, että Venäjän vastuu kansainvälisen oikeuden loukkauksista ja korvausvelvollisuus niistä aiheutuvista vahingoista toteutuu. (VNS 3/2024 vp) Suomi edistää kansainvälisiä toimia vastuuvelvollisuuden varmistamiseksi Ukrainaan kohdistuneesta hyökkäysrikoksesta sekä hyökkäyssodan yhteydessä tehdyistä muista kansainvälisen oikeuden vastaisista rikoksista. EU:n tulee valmistautua Venäjän Ukrainaa vastaan käynnistämisen hyökkäyssodan seurauksiin ja olla valmis tarvittaviin toimenpiteisiin. Työtä tulee jatkaa, jotta hyökkäyssodan yhteydessä tehdyt vakavat kansainväliset rikokset eivät jää rankaisematta (E 57/2023 vp).

3. NEUVOTTELUTILANNE

EU:n ulkoministerit ovat keskustelleet Venäjän hyökkäyssodasta Ukrainassa tiiviisti. Edellisen kerran ministerit keskustelivat asiasta ulkoasiainneuvostossa 16.3.2026. Aihe oli esillä myös EU:n ulkoministerien epävirallisessa kokouksessa Kiovassa 31.3.2026.

Ulkoasiainneuvosto jatkaa keskustelua EU:n panoksesta Ukrainan turvallisuusjärjestelyihin maaliskuun keskustelunsa pohjalta. Keskustelussa on tarkoitus keskittyä siihen kuinka EU tukee Ukrainan vakautta ja sen sisäistä resilienssiä tulitauon jälkeisessä tilanteessa. Ukrainan ulkoministeri Sybiha kutsutaan kokoukseen videoyhteydellä. Keskustelussa noussevat esiin myös muut työlinjat ml. paineen lisääminen Venäjää kohtaan, tuki Ukrainalle sekä diplomaattisella raiteella eteneminen.

4. TAUSTA

Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa jatkuu viidettä vuotta. Sodan neljäntenä vuosipäivänä 24.2. useita EU-johtajia, ml. komission presidentti von der Leyen, Eurooppa-neuvoston presidentti Costa ja presidentti Stubb matkustivat Kiovaan. EU:n ulkoministereiden epävirallinen kokous järjestettiin 31.3. Kiovassa, Butšan verilöylyn paljastumisen vuosipäivänä, jonka yhteydessä Ukraina ja 26 EU-jäsenvaltiota julkaisivat julkilausuman sitoutumisestaan vastuuvollisuuteen osana kestävä ja oikeudenmukaista rauhaa.

Eurooppalaiset johtajat ovat korostaneet Euroopan ja Ukrainan osallistumista Ukrainaa koskeviin neuvotteluihin. Eurooppa-neuvostossa 6.3.2025 yhteensä 26 jäsenmaata hyväksyi periaatteet, joista rauhan tavoittelussa on pidettävä kiinni. Euroopan johtajat painottavat myös tulitauon välttämättömyyttä. Unkari ei ole osallistunut Eurooppa-neuvoston Ukraina-kirjauksiin, pitää kiinni venäläisestä energiasta saatuaan poikkeuksen yhdysvaltalaispakotteisiin sekä julkisesti vastustaa Ukrainan EU-jäsenyyttä.

Joulukuun 2025 Eurooppa-neuvoston alustavan sovun pohjalta neuvosto hyväksyi 4.2. osaltaan kantansa 90 miljardin euron lainapaketista Ukrainalle vuosiksi 2026–2027. Komission on tarkoitus suorittaa lainan ensimmäinen maksuerä tämän vuoden toisen neljänneksen alussa. Lainapaketti edellyttää vielä neuvoston lopullista päätöstä. Myös EU:n 20. pakotepaketin neuvottelut ovat yhä käynnissä. Uudet ehdotukset sisältävät tiukennuksia mm. Venäjän energia-alalle, rahoituspalveluihin ml. kryptovaluutat sekä uusia vienti- ja tuontikieltoja. Ehdotus sisältää lisäksi kirjauksen täyden meripalvelukiellon

käyttöön otosta Venäjän öljykuljetuksille. Unkari on ilmoittanut estävänsä lainapaketin sekä 20. pakote-paketin hyväksynnän, kunnes Ukrainan alueella sijaitseva Družba-öljyputki on jälleen toiminnassa.

Ukraina ja Venäjä ovat käyneet Yhdysvaltain kanssa ja sen välityksellä tunnusteluja ja neuvotteluja rauhasta, tulitauosta ja muista kysymyksistä. Vuoden 2026 alussa neuvotteluja on käyty myös kolmi-kantaformaattissa Yhdysvaltain johdolla Abu Dhabissa ja Genevessä. Neuvottelut ovat toistaiseksi hil-jentyneet, Yhdysvaltojen huomion keskittyessä Iraniin. Neuvotteluissa on päästy sopuun vain vankien-vaihdosta mutta ne eivät johtaneet tulitaukoon, eikä Venäjän todellisesta neuvotteluhaluudesta ole ollut merkkejä. Presidentti Zelenskyi on viestittänyt olevansa valmis myös kahdenvälisiin neuvotteluihin. Zelenskyi vaatii konkreettisia ja uskottavia turvallisuustakuita. Venäjä on pitänyt kiinni maksima-listisista vaatimuksistaan. Ukraina on toistuvasti osoittanut halunsa kestävään rauhaan sekä valmiutensa neuvotella aidosti ehdottomasta tulitauosta.

Britannian ja Ranskan johtaman halukkaiden koalition (*Coalition of the Willing, CoW*) päämieskokous 6.1.2026 Pariisissa totesi julkilausumassa turvallisuusjärjestelyitä rakennettavan seuraaville periaat-teille: 1) Yhdysvaltain johtama monitorointi- ja verifiointimekanismi 2) tuki Ukrainan asevoimille 3) monikansalliset joukot Ukrainan tukena, 4) sitoutuminen Ukrainan tukemiseen mahdollisessa Venäjän uuden hyökkäyksen tilanteessa, 5) sitoutuminen pitkäaikaiseen puolustusyhteistyöhön Ukrainan kanssa. Suomea kokouksessa edusti tasavallan presidentti Stubb.

Rintamalla Venäjän eteneminen on ollut hidasta mutta Ukraina on kyennyt paikoin myös valtaamaan takaisin alueitaan. Ukraina on tehnyt lennokeilla merkittäviä vastaiskuja Venäjällä sijaitseviin sotilaalliisiin kohteisiin ja strategiseen infrastruktuuriin. Ukraina on kiihdyttänyt lennokka-iskujaan 23.3. alkaen iskien mm. Suomenlahden öljysatamiin Primorskiin ja Ust-Lugaan. Iskuissa on käytetty suuria määriä drooneja, joita on harhautunut Venäjän häirinnän myötä myös Baltian maihin ja Suomeen.

Ukrainan humanitaarinen tilanne jatkuu vaikeana. Ukrainassa mennyt talvi oli koko sodan kylmin. Ve-näjän hyökkäykset siviilikohteisiin lisääntyivät ja laajenivat merkittävästi vuonna 2025 ja aiheuttivat enemmän siviiliuhreja kuin minään aikaisempaan sotavuonna hyökkäyssodan alun jälkeen. Kuten edel-lisellä talvikaudella, Venäjä on jatkanut järjestelmällisiä hyökkäyksiä kriittiseen infrastruktuuriin, ml. energainfrastruktuuriin vaikuttaen suoraan mm. lämmön, sähkön, veden ja muiden välttämättömien pal-veluiden saatavuuteen. Myös ruoan saanti ja terveydenhuoltoon pääsy ovat heikentyneet viime viikkoina merkittävästi etulinjassa ja kaupungeissa. Erityisesti etulinjan alueilla siviilit elävät hyvin vaikeissa olo-suhteissa. Samaan aikaan humanitaarisella sektorilla nähtiin merkittäviä budjettileikkauksia vuoden 2025 aikana, erityisesti suurten avunantajien toimesta, mikä on johtanut avun tiukkaan priorisointiin. Ukrainassa arvioidaan olevan n. 10,8 miljoonaa ihmistä (n. 30 % väestöstä) humanitaarisen avun ja suojelun tarpeessa vuonna 2026, joista suurin osa on naisia, lapsia, vanhuksia sekä vammaisia henkilöitä. Tämä sisältää noin miljoona avuntarvitsijaa Venäjän hallinnassa olevilla alueilla, missä humanitaarisen avun perille saaminen on lähes olematonta. Maansisäisiä pakolaisia on 3,7 miljoonaa ja 5,9 miljoonaa on rekisteröity pakolaisina ulkomailla. Vuonna 2026 arvioidaan 500 000 ihmisen lisää joutuvan jättävän kotinsa.

Venäjä on pakkosiirtänyt Ukrainan arvion mukaan jo yli 20 000 ukrainalaista lasta miehittämiltään Uk-rainan alueilta Venäjälle tai Valko-Venäjälle. Vain pieni osa lapsista on saatu palautettua. Ukraina ja Kanada puheenjohtavat yhdessä lasten palauttamiseksi koalitiota, johon Suomikin kuuluu. Komission puheenjohtaja von der Leyen ilmoitti syyskuun SOTEU-puheessaan EU:n emännöivän seuraavan koa-lition huippukokouksen.

EU ja sen jäsenvaltiot ovat sitoutuneet tukemaan Ukrainaa sotilaallisesti EUMAM Ukraine -sotilaallisen avustusoperaation ja Euroopan rauhanrahaston kautta, sekä kahdenvälisen tuen kautta. Maaliskuuhun

2026 mennessä EU:n ja jäsenmaiden yhteenlaskettu sotilaallinen tuki Ukrainaan on lähes 70 miljardia euroa.

EUMAM Ukraine -operaatio tarjoaa perus- ja erikoiskoulutusta Ukrainan asevoimille sekä koordinoi EU-jäsenmaiden koulutustoimia vastauksena Ukrainan pyyntöön sotilaallisesta tuesta. Jo lähes 87 000 ukrainalaista sotilasta on saanut koulutusta operaation alla. Operaatio toimii EU:n alueella ja sen mandaattia on jatkettu 15.11.2026 saakka. EUMAM-operaation mandaattia on esitetty kehitettävän edelleen Ukrainan tarpeisiin perustuen. Suomi on osallistunut EUMAM-koulutusoperaatioon 3.3.2023 alkaen.

Euroopan rauhanrahastossa (EPF) on allokoitu avustustoimipäätöksiä Ukrainan tukemiseksi noin 6,6 miljardin euron edestä, joista ei ole saatu aikaan neuvoston päätöstä.

Ukrainalle annettavan sotilaallisen tuen vahvistamista käsitellään myös 19.3.2025 julkaistussa Euroopan puolustuksen valkoisessa kirjassa sekä sitä toimeenpanevassa, 19.11.2025 annetussa EU:n puolustusteollisuuden muutoksen tiekartassa, jossa painotetaan Ukrainan sodasta saatuja havaintoja ja korostetaan, että teknologian ja innovaatioiden hyödyntämistä on lisättävä osana puolustusvalmiuden kehittämistä. Valkoisessa kirjassa todetaan, että Ukrainan puolustusteollisuus tulee saada vahvasti osaksi eurooppalaista puolustusteollista pohjaa.

Suomi tukee EU:n siviilikriisinhallinnan EUAM Ukraina -operaatiota noin 20 asiantuntijalla. Operaatio antaa strategista neuvontaa ja käytännön tukea Ukrainan viranomaisille liittyen uudistusten toimeenpanoon EU:n standardien, hyvän hallinnon ja ihmisoikeuksien mukaisesti ml. Ukrainan EU-jäsenyysprosessia koskevat sitoumukset. EUAM Ukraina -operaation mandaatin laajentamisesta käydään parhaillaan keskustelua neuvostossa. Tavoitteena on vahvistaa EU:n tukea edelleen Ukrainan siviiliturvallisuussektorille, yhteiskunnan kriisinsietokyvylle sekä edistää Ukrainan EU-jäsenyysprosessia.

Kattavan vastuuvollisuuden toteuttamiseksi Venäjän hyökkäyssodasta perustetaan Euroopan neuvoston yhteyteen Ukrainaan kohdistuvaa hyökkäysrikosta käsittelevä erityistuomioistuin ja kansainvälinen korvausmekanismi. Tuomioistuimen perustamiseen liittyvän sopimuskokonaisuuden valmistelu jatkuu Euroopan neuvoston puitteissa. Suomi valmisteleekin kansallisia toimia sekä tuomioistuimen perustamiseen liittyvän sopimuksen että korvausmekanismiin kuuluvan vaadekomission perustamissopimuksen hyväksymiseksi. Suomi tukee myös Kansainvälistä rikostuomioistuinta ja Eurojustia vastuuvollisuuden toteuttamiseksi vakavista kansainvälisistä rikoksista.

Ulkoministeriö**TAVOITEMUISTIO**

ALA-10 Elisa Alho-Kullström

13.4.2026

Asia

Lähi-idän tilanne

Kokous/tapaaminen

Ulkoasiainneuvosto 21.4.2026

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Elisa Alho-Kullström, ALA-10, elisa.alho-kullstrom@gov.fi, +358 50 409 2051

Anna Rautvuori, ALA-10, anna.rautvuori@gov.fi, +358 50 428 3921

Janne Oksanen, ALA-10, janne.oksanen@gov.fi, +358 50 575 5414

Mikko Nieminen, POL-10, mikko.nieminen@gov.fi, +358 295 350 334

Marjaana Hyppönen KEO-70, marjaana.hypponen@gov.fi, +358 295 350 058

Marja Hopia OIK-10, marja.hopia@gov.fi @gov.fi, +358 295 350 541

Anna van der Velde OIK-50, anna.vandervelde@gov.fi, +358 295 350 183

Tapio Rantanen, VNEUS, tapio.rantanen@gov.fi, +358 295 160 223

1. ESILLÄ OLEVAT KYSYMYKSET

EU:n ulkoasiainneuvoston kokouksessa 21.4.2026 on esillä Lähi-idän tilanne. Kokouksessa keskustellaan Lähi-idän ja Persianlahden eskaloituneesta tilanteesta sekä Gazan-rauhansuunnitelmasta, Länsirannan tilanteesta ja Syyriasta, josta käydään syvällisempi keskustelu ennen toukokuussa järjestettävää EU:n ja Syyria välistä poliittista dialogia.

2. SUOMEN TAVOITE

Suomen kantoja Lähi-idän tilanteeseen on määritelty muun muassa valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittisessa selonteossa ja seuraavissa asiakirjoissa: UTP 1/2024 vp, UTPJ 11/2024 vp, UTPJ 8/2024 ja EU/307/2025-UM-32. Tavoitemuistion kokouskohtaiset tavoitteet on kirjattu aiempien Lähi-idän tilannetta koskevien tavoitemuistioiden mukaisesti sovittaen niitä ajankohtaiseen tilanteeseen.

Osana kansainvälistä yhteisöä Suomi jatkaa ponnisteluja vakauden lisäämiseksi Lähi-itään. Tämä on tarpeen myös laajempien kansainvälisten jännitteiden purkamiseksi. (VNS 3/2024 vp)

EU:n on kaikilla toimillaan edistettävä rauhaa, vakautta ja siviilien suojelua Lähi-idässä. EU:n tuki kansainvälisen humanitaarisen oikeuden kunnioittamiselle ja siviilien suojelulle on keskeistä. EU:n tulee edistää kansainvälisen oikeuden mukaisia ratkaisuja alueen konflikteihin.

Lähi-idän ja Persianlahden eskaloituneessa tilanteessa EU:n tulee pyrkiä aktiivisesti edistämään paluuta diplomaattiseen ratkaisuun yhdessä kumppaniensa kanssa.

Suomi suhtautuu myönteisesti erilaisiin aloitteisiin meriliikenteen kauttakulun turvaamiseksi Hormuzinsalmessa. Merenkulkuoikeudet ovat keskeinen osa kansainvälistä oikeutta.

EU:n tulee edelleen vaatia mahdollisimman suurta pidättyvyyttä, siviilien suojelua ja kansainvälisen oikeuden noudattamista, ml. YK:n peruskirjan ja kansainvälisen humanitaarisen oikeuden noudattamista.

Suomi tuomitsee Iranin mielivaltaiset iskut alueen maihin. Iskujen täytyy loppua.

EU:n tulee vaatia Iranin hallintoa pidättäytymään väkivallasta omia kansalaisiaan kohtaan ja kunnioittamaan iranilaisten sananvapautta ja oikeutta rauhanomaiseen kokoontumiseen sekä kaikkien mielivaltaisesti pidätettyjen mielenosoittajien vapauttamista.

Suomi suhtautuu lähtökohtaisesti myönteisesti Iraniin mahdollisesti kohdistuviin lisäpakotteisiin.

Iranin ydinohjelman osalta EU:n on tuettava neuvottelujen jatkumista kestävän ja kattavan sopimuksen saavuttamiseksi. Iranilta on edellytettävä täysimääräistä yhteistyötä Kansainvälisen atomienergiajärjestön (IAEA) kanssa, mukaan lukien ydinohjelman nykytilan todentaminen. Iranin sitoutuminen ydinsulkusopimukseen (NPT) on keskeistä, ja EU:n on jatkettava vahvaa tukeaan IAEA:lle.

Iranista ei saa tulla ydinasevaltiota. Tämä on keskeistä niin Lähi-idän alueelle kuin laajemminkin globaalille turvallisuudelle, ml. kansainväliset ydinaseiden leviämistä rajoittavat sopimukset ja järjestelyt.

EU:n tulee tukea Israelin ja Libanonin välisen tulitaukosopimuksen toimeenpanoa, jonka pohjana on YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselma 1701. EU:n tuki Libanonin poliittiselle vakaudelle ja valtiorakenteiden vahvistamiselle sekä maan asevoimille on tärkeää jatkossakin huomioiden erityisesti UNIFIL-operaation mandaatin päättymisen vuoden 2026 loppuun mennessä. EU:n ja kansainvälisen yhteisön on toimittava johdonmukaisesti Libanonin humanitaarisen tilanteen parantamiseksi. EU:n tulee tukea Libanonin hallinnon pyrkimyksiä aseellisten ryhmien, erityisesti Hizbollahin, aseistariisunnasta ja asemonopolin keskittämisestä valtiolle.

EU:n on tuettava kaikin tavoin tulitaukoa Gazassa sekä neuvotteluja sodan lopettamiseksi. On tärkeää pyrkiä sopimukseen, joka toimii pohjana Gazan vakauttamiselle ja jälleenrakentamiselle sekä askeleena kohti kestävää rauhaa Israelin ja palestiinalaisten välille. Suomi tukee EUBAM Rafah -rajavalvontaopeeraatiota osana EU:n tukea tulitauon toimeenpanolle tilanteen mahdollistaessa operaation toiminnan.

Gaza on keskeinen osa Palestiinalaisaluetta, ja EU:n on edistettävä sen tulevaisuuden ratkaisemista kansainvälisen oikeuden mukaisesti. Gazan aluetta ei tule pienentää eikä sen väestöä pakottaa siirtymään pois alueelta. EU:n tulee tukea presidentti Trumpin suunnitelmaa tulitauon saavuttamiseksi Gazassa, edistää Ranskan ja Saudi-Arabian johdolla laaditun New Yorkin julkilausuman (johon Suomi liittyi 5.9.2025) tavoitteita Palestiinan kysymyksen rauhanomaisesta ratkaisemisesta ja kahden valtion ratkaisun toteuttamisesta sekä tarkastella avoimesti Arabimaiden Gazan tulevaisuutta ja jälleenrakennusta koskevia suunnitelmia ja ehdotuksia. Suomi kannattaa EU:n aktiivista roolia Gazan rauhansuunnitelman toimeenpanossa. EU:n on tuettava kansainvälisiä neuvotteluratkaisuun perustuvia pyrkimyksiä riisua Hamas vallasta, ja Hamas ja muut aseelliset ryhmittymät aseista Palestiinalaisalueella ja selvitettävä konkreettisia mahdollisuuksiaan tähän. Suomi tukee EUPOL COPPS -operaation työtä Palestiinalaisalueen turvallisuus- ja oikeussektoreiden uudistamiseksi.

EU:n tulee edistää voimakkaasti humanitaarisen avun perillepääsyä koko Gazan alueella ja tuomita humanitaaristen periaatteiden ja kansainvälisen oikeuden vastaiset toimet, kuten avustuskuljetusten estäminen ja avun jakelun militarisointi. EU:n tulee vaatia, että Israel noudattaa kansainvälisen oikeuden mukaisia velvoitteitaan, mukaan lukien suojella siviilejä ja humanitaarista avustushenkilöstöä sekä varmistaa nopea ja esteetön humanitaarisen avun pääsy Gazaan kansainvälisen humanitaarisen oikeuden mukaisesti. EU:n on tuettava YK:n palestiinalaispakolaisten avustusjärjestö UNRWAn edellytyksiä toimia mandaattinsa mukaisesti Gazassa ja Länsirannalla ml. Itä-Jerusalem. EU:n on tuettava alueella toimivien järjestöjen, kuten UNRWA, Punainen Risti/Puolikuu ja WFP, mahdollisuuksia toimittaa humanitaarista apua paikalliselle väestölle.

Suomi on pitänyt tärkeänä UNRWAn riskienhallinnan vahvistamista ja on myös suunnannut omaa tukeaan UNRWAlle tähän tarkoitukseen. Kaikki terrorismisyytökset on otettava vakavasti ja selvitettävä.

EU:n tulee jatkaa vahvaa tukeaan palestiinalaishallinnolle sekä edellyttää siltä tarvittavia reformeja. EU:n tulee jatkossakin vaatia Israelilta palestiinalaishallinnolle kuuluvien tulli- ja verotulojen maksamista.

EU:n tulee tukea Länsirannan vakautta konkreettisin toimin. Suomi pitää tärkeänä, että EU kiinnittää huomiota Israelin syveneviin miehitystoimiin Länsirannalla sekä reagoi konkreettisin toimin voimakkaasti lisääntyneeseen väkivaltaan palestiinalaista siviiliväestöä kohtaan. Suomi tukee EU:n ihmisoikeuspakotejärjestelmän puitteissa hyväksytyjä pakotteita väkivaltaisille siirtokuntalaisille. (UTPJ 11/2024).

Suomi korostaa, että sotatoimia ei saa kohdistaa siviileihin ja tuomitsee kaikki siviileihin kohdistuvat sotatoimet mukaan lukien siviilien käytön ihmiskilpinä Gazassa ja israelilaisten siirtokuntien asukkaiden harjoittama väkivalta.

Suomi tukee EU:n ihmisoikeuspakotejärjestelmän puitteissa hyväksytyjä pakotteita Israeliin kohdistuneeseen terroristiseen hyökkäykseen osallistuneille Hamasiin liittyville ryhmille. (UTPJ 8/2024) EU on tuominnut Hamasin ja muiden ryhmittymien 7.10.2023 tekemät hyökkäykset jyrkästi.

Suomi tukee kansainvälisten itsenäisten ja riippumattomien tuomioistuimien (mm. ICC, ICJ) työtä. EU:n toimissa tulee huomioida Kansainvälisen rikostuomioistuimen (ICC) pidätysmääräykset, Kansainvälisen tuomioistuimen (ICJ) 19.7.2024 antama neuvova lausunto, jossa tuomioistuin totesi Israelin läsnäolon miehityksellä Palestiinalaisalueella laittomaksi, ICJ:n 22.10.2025 antama neuvova lausunto Israelin oikeudellisista velvoitteista liittyen YK:n ja muiden kansainvälisten järjestöjen ja kolmansien maiden läsnäoloon ja toimintaan miehityksellä palestiinalaisalueella sekä ICJ:n antamat, Gazan tilannetta koskevat väliaikaisten turvaamistoimien määräykset, jotka sitovat kyseisen oikeudenkäynnin osapuolia oikeudellisesti. Suomi on tukenut selvityksen laatimista EU-tasolla ICJ:n 19.7.2024 antaman neuvovan lausunnon vaikutuksista ja tarvittavista toimenpiteistä.

Syyriassa EU:n tulee tukea Assadin hallinnon kaatumisen jälkeisessä tilanteessa rauhanomaista poliittista siirtymää eri väestöryhmien laajan osallistumisen ja kansainvälisen oikeuden pohjalta. EU:n tulee painottaa Syyrian suvereniteettia, alueellista koskemattomuutta ja syyrialaista omistajuutta Syyrian tulevaisuutta koskevilla ratkaisuilla.

Syyrian vakaudella on sekä alueellista että globaalia merkitystä. EU:n yhteistyö alueen maiden sekä muiden keskeisten kansainvälisten toimijoiden kanssa Syyrian ja syyrialaista tukemiseksi on tärkeää. EU:n ja kansainvälisen yhteisön on toimittava johdonmukaisesti Syyrian humanitaarisen tilanteen parantamiseksi. EU:n tulee painottaa vastuuvollisuuden toteutumista Syyriassa.

Suomi tukee EU:n toimia terrorismin torjumiseksi Syyriassa ja Irakissa sekä kansainvälisen Isisin vastaisen koalition toiminnan kautta.

Suomelle on tärkeää EU:n johdonmukainen suhtautuminen eri konflikteihin ja niihin liittyviin kansainvälisen oikeuden kysymyksiin.

3. NEUVOTTELUTILANNE

Iranin tilannetta on käsitelty ulkoasiainneuvostossa useasti Israelin ja Yhdysvaltojen iskettyä Iraniin kesäkuussa 2025 ja uudelleen 28.2. sekä Iranin tehtyä vastaiskuja. Tilannetta käsiteltiin viimeksi ulkoasiainneuvostossa 16.3. Ulkoasiainneuvostossa 29.1. ja 23.2. keskusteltiin Iranin sisäisestä tilanteesta ja hyväksyttiin lisäpakotteita Irania kohtaan.

EU:n ulkoministerit ovat käsitelleet Israelin ja Palestiinalaisalueen tilannetta Hamasin hyökkäyksen 7.10.2023 jälkeen, ml. edellinen ulkoasiainneuvosto 16.3.2026.

Eurooppa-neuvosto hyväksyi Lähi-idän tilannetta (Iran, Gaza/Länsiranta, Libanon) käsittelevät päätelmät 19.3.2025.

EU:n suhteita Syyriaan linjattiin Eurooppa-neuvostossa kesäkuussa 2025 hyväksytyillä Syyria-päätelmillä. Syyriaa käsiteltiin ulkoasiainneuvostossa 15.12.2025, jolloin jäsenmaat tukivat EU:n suhteiden tiivistämistä Syyriaan, ml. poliittisen kumppanuuden käynnistäminen.

4. TAUSTA

Yhdysvaltojen ja Israelin 28.2. aloittama, alueelliseksi sotilaalliseksi konfliktiksi eskaloitunut sotilasoperaatio on vaiheessa, jossa Yhdysvallat ilmoitti (7.4) kahden viikon tulitauosta ja Iran ilmoitti hyväksyensä tulitauon ja valmiutensa neuvotteluihin. Tulitauko saavutettiin Pakistanin pääministeri Sharifin johdolla. Maat aloittivat neuvottelut Islamabadissa lauantaina 11.4, mutta ilmoittivat sunnuntaina 12.4, ettei neuvotteluissa ole edetty. Molemmat osapuolet näkivät vastapuolen syylliseksi neuvotteluiden epäonnistumiseen. Hankalimmat kysymykset neuvotteluissa ovat Iranin ydinohjelma ja ydinasekysymys sekä Hormuzinsalmi.

Presidentti Trumpin mukaan kaikki Yhdysvaltojen sotilaalliset tavoitteet Iranissa on saavutettu ja Iranin regiimi on vaihdettu. Yhdysvallat on ainakin aiemmin ollut Trumpin mukaan valmis lähtemään sodasta myös ilman mm. Iranin ydin- ja ballistista ohjelmaa koskevaa sopimusta. Ennen 7.4 ilmoitettua tulitaukoa Trump oli pidentänyt Hormuzinsalmen avaamiseen liittyvää määräaikaista Iranin voimallaisia koskevaa iskutaukoa 7.4. asti. Iran vastasi Trumpin uhkavaatimukseen uhkauksilla iskuista Persianlahden maiden vesi- ja energiainfrastruktuuriin.

Iran hylkäsi 6.4. Yhdysvaltain ehdotuksen tulitauosta ja toimitti välittäjänä toimivan Pakistanin kautta oman kymmenkohtaisen ehdotuksensa tilanteen päättämiseksi, joka toimi jonkinlaisena kehyksenä neuvotteluille. Kahden viikon tulitauon astuttua voimaan raportoitiin vielä joistakin iskuista Iranissa ja Persianlahden maihin. Israelin pääministeri Netanjahu ilmoitti, että Israel jatkaa iskujaan Libanonissa toimivaa Hizbollahia vastaan. Netanjahun sekä Yhdysvaltain presidentti Trumpin mukaan Hizbollah ei ollut osa sovittua tulitaukosopimusta. Rauhanneuvotteluita välittävän Pakistanin mukaan tulitauko koskee koko Lähi-itää. Sekä Israel että Libanon ilmoittivat 10.4 olevansa valmiita neuvotteluihin iskujen kuitenkin jatkuessa molemmin puolin. Keskustelut tulitaukoneuvotteluista Israelin ja Libanon välillä on tarkoitus aloittaa lähipäivinä Washingtonissa.

Ennen ilmoitettua tulitaukoa Yhdysvallat ja Israel tekivät iskujaan pääasiassa Iranin ilmapuolustusjärjestelmään, laivastoon, asevoimiin, komento-, logistiikka- ja hallintorakenteisiin sekä ydinohjelmaan. Israelin iskuissa on kuollut merkittävä joukko Iranin johtoa. Yhdysvallat ja Israel iskevät lisäksi terroristijärjestöiksi listaamiensa Iranin tukemien militioiden tukikohtiin Irakissa. Iraniin on myös tehty kyberiskuja. Yhdysvallat on ollut siirtämässä alueelle lisäkalustoa ja tuhansia sotilaita, joista osa on jo saapunut.

Yhdysvallat on kertonut operaation tavoitteena olevan Iranin uhan torjuminen tuhoamalla sen ohjusohjelma ja merivoimat sekä Iranin ydinaseen kehittämissyrkimysten ja sijaistoimijoiden tukemisen estäminen. Israelin tavoitteena on poistaa Iranin muodostama eksistentiaalinen uhka. Operaatiolla on Israelin väestön vahva tuki. Yhdysvalloissa yleinen mielipide on sodanvastainen, mutta vahva republikaanienemmistö tukee sotaa.

Iranin hajautettuun, maanalaiseen infrastruktuuriin perustuvat järjestelmät ovat tukeneet sen kykyä jatkaa konfliktia merkittävistä tuhoista huolimatta. Iranissa on noussut yhä konservatiivisempi, vallankumouskaartiin nojaava johto valtaan. Regiimin sisäinen koheesio on vahvistunut. Iran on varautunut pitkään väsytystaisteluun. Uusi korkein johtaja Mojtaba Khamenei ei ole esiintynyt julkisuudessa. Kontrollin kiristäminen kansalaisista jatkuu, eikä regiimin vastaista liikehdintää ole juuri nähty.

Iranin Israeliin suuntautuneissa iskuissa on käytetty säännöllisesti rypäleseitea. Iranin tukemat huthikapinalliset Jemenissä ovat liittyneet sotaan iskemällä Israeliin. Irakissa Iran iskee Iranin kurdioppositio-ryhmiä vastaan. Iranin tukemat militiat ovat iskeneet Yhdysvaltain ja muiden kansainvälisten toimijoiden läsnäoloa vastaan Irakissa, Irakin viranomaisiin ja myös Kuwaitiin, Saudi-Arabiaan, Syyriaan ja Jordaniaan. Yhdysvallat ja Israel ovat kohdistaneet iskunsa Irakissa militioihin. Irakissa tapahtuneisiin iskuihin liittyen Suomi on kotiuttanut toistaiseksi Irakin EU:n siviili- ja Naton sotilaskriisinhallintaoperaatioiden suomalaisen henkilökunnan.

Iran ilmoitti aselevon voimaan astumisen jälkeen, että Hormuzinsalmi on avautunut liikenteelle, mutta alusten on koordinoitava turvallinen läpikulku Iranin asevoimien kanssa, koska salmea on miinoitettu. Liikenne ei kuitenkaan alkanut toimia Hormuzinsalmessa, koska Iranilla ja Yhdysvalloilla on eriävät näkemykset siitä, kuuluuko Libanon tulitaukosopimuksen piiriin vai ei. Islamabadissa käytyjen, epäonnistuneiden neuvotteluiden jälkeen Trump julisti Yhdysvaltojen aloittavan pian merisaarron Hormuzinsalmella. Yhdysvallat on höllentänyt väliaikaisesti ja rajatusti Venäjän ja Iranin öljypakotteitaan jo merellä olevan öljyn osalta. Britannia, Ranska, Saksa, Italia, Alankomaat, Japani ja mm. Suomi ilmaisivat 19.3. valmiutensa tarkastella osallistumista merenkulun turvaamiseen ”sopivin toimin”. Britannia valmistelee miinanraivausjärjestelmällä varustetun tukialuksen lähettämistä Hormuzinsalmeen. YK:n pääsihteeri on perustanut työryhmän suunnittelemaan teknisiä ratkaisuja salmen turvaamiseksi. Bahrainin esittämä päätöslauselma YK:n turvallisuusneuvostossa Hormuzinsalmen meriturvallisuuden takamiseksi kaatui 7.4 Venäjän ja Kiinan vetoon.

Liittyen Iranin loppu- ja alkuvuoden mielenosoituksiin ja niiden väkivaltaiseen tukahduttamiseen Suomi puhutteli 13.1. Iranin va. asianhoitajan vaatien väkivaltaisuuksien lopettamista. Suomi oli jo aiemmin vedonnut Iranin hallintoon, jotta se pidättäytyisi väkivaltaisuuksista omia kansalaisiaan kohtaan ja kunnioittaisi ilmaisunvapautta sekä oikeutta rauhanomaiseen kokoontumiseen. Suomi on osana EU:n yhteistä lausuntoa 9.1. vaatinut Irania noudattamaan kansainvälisiä velvoitteitaan ja takaamaan kansalaisten sananvapauden, kokoontumis- ja yhdistymisvapauden sekä vapaan tiedonsaannin, mukaan lukien internetyhteyksien palauttaminen. Suomi on myös tukenut lisäpakotteita Iranin hallinnolle. Iranin valankumouskaarti lisättiin EU:n terrorismipakotejärjestelmään (CP 931) helmikuun lopussa.

Libanonissa Israelin ja Hizbollahin väliset sotatoimet ovat jatkuneet tauotta edelleen kiihtyen. Etelä-Libanonissa Israelin asevoimat (IDF) on saavuttanut tason, johon sotatoimet marraskuussa 2024 päättyivät. IDF on luonut Etelä-Libanoniin laajan puskurivyöhykkeen, jota se pyrkii yhä laajentamaan. Pääministeri Netanjahun mukaan mahdollinen Irania koskeva sopimus vihollisuuksien päättämisestä ei tarkoittaisi, että Israelin on päätettävä operaationsa Libanonissa. Neuvotteluraiteen mahdollisuudet ovat epäselviä, eikä tulitaukoa ole toistaiseksi näköpiirissä. Libanonin ja Israelin välisten keskustelujen on määrä alkaa huhtikuun puolivälissä Washingtonissa. Israel on eristänyt Litani-joen eteläpuolta muusta maasta mm. tuhoamalla siltainfrastruktuuria, mikä vaikeuttaa humanitaarisen avun kuljetuksia sekä UNIFILin huoltoa. Hizbollah jatkaa iskujaan Israeliin. Libanonin hallitus on kieltänyt Hizbollahin sotilaallisen toiminnan ja vaatinut sitä riisumaan aseensa. Kolme indonesialaista UNIFIL-rauhanturvaajaa kuoli Etelä-Libanonissa 29.–30.3. kahdessa erillisessä tilanteessa. YK:n mukaan 1,2 miljoonaa libanonilaisia on joutunut jättämään kotinsa ja maan humanitaarinen tilanne on vakava. Suomi on myöntänyt 2 miljoonaa euroa humanitaarista apua YK:n pakolaisjärjestön UNHCR:n operaatioon Libanonissa pakolaisten ja sisäisesti siirtymään joutuneiden ihmisten tukemiseksi

Gazan rauhansuunnitelman toimeenpanon ensimmäinen vaihe on pääosin toteutunut, mutta toimeenpano on hidastunut. Gazan kansallisen hallintokomitean (NCAG) toimintaedellytykset ovat heikot ja sen Gazaan siirtymisen yksityiskohdat epäselvät. Egypti, Turkki, Qatar ja Yhdysvallat ovat laatineet vaiheittaisen viitekehysten Gazan aseellisten ryhmien hajottamiselle, ml. aseistariisunta, ja integraatiolle yhteiskuntaan. Presidentti Trumpin johtaman Board of Peacen Gazan korkean edustajan Nickolay Mladenovin mukaan asiasta käydään keskusteluita. Indonesia, Marokko, Kazakstan, Kosovo ja Albania ovat ilmaisseet valmiutensa osallistua Yhdysvaltain johtamiin aseistariisuntaa toteuttaviin kansainvälisiin vaikusjoukkoihin (International Stabilization Force, ISF).

Gazan humanitaarinen tilanne on yhä katastrofaalinen; vain kaksi rajanylityspaikkaa Gazaan on auki (ml. Rafah rajoitetusti). Israel kiristi kansainvälisten kansalaisjärjestöjen (ml. humanitaaristen) rekisteröintivaatimuksia, mikä uhkaa vähentää humanitaarista apua Gazaan. Suomi on vedonnut (mm. yhteislausunnossa 30.12.) Israeliin, jotta se mahdollistaisi kansainvälisen kansalaisjärjestöjen toiminnan Palestiinalaisalueella ja sallisi ja helpottaisi humanitaarisen avun esteetöntä pääsyä Gazaan. Suomi on vedonnut syksyllä 2025 yhdessä 24 muun maan kanssa Israeliin, jotta se sallisi potilaiden kuljetukset Gazasta Länsirannan ja Itä-Jerusalemien sairaaloihin, ja ilmaissut valmiutensa tukea potilaiden hoitoa.

Israelin miehitystoimet – siirtokuntarakentaminen ja -väkivalta, sotilasoperaatiot ja liikkumisrajoitukset – Länsirannalla kiihtyvät ja lisäävät eskalaatoriskiä. Israel päätti 8.2. toimista, jotka lisäävät sen kontrollia ja toimivaltaa Länsirannalla (erit. A- ja B-alueet) ja syventävät miehitystä. Suomi antoi 24.2. yhdessä 22 muun tahon kanssa yhteislausunnon Länsirannan tilanteesta. Lausunnossa tuomitaan Israelin päätökset, jotka laajentavat merkittävästi Israelin laitonta kontrollia Länsirannalla ja kiihdyttävät siirtokuntarakentamista ja jotka ovat kansainvälisen oikeuden vastaisia. Lausunnossa kehoitetaan Israelia mm. vapauttamaan Palestiinalle kuuluvat verotulot ja kunnioittamaan Jerusalemin pyhien paikkojen status quota.

Israelin parlamentti Knesset hyväksyi 30.3. pääosin palestiinalaisia koskevaa lainsäädäntöä kuolemanrangaistuksen käyttöönotosta. EU:n lausunnossa 31.3. todettiin EU:n periaatteellinen kielteinen kanta kuolemanrangaistukseen ja huoli Knessetin hyväksymän lainsäädännön syrjivästä luonteesta.

EU-jäsenmaat antoivat viimeksi ulkoasianneuvoston kokouksessa 23.2. tukensa YTPP-operaatioiden, EUBAM Rafah ja EUPOL COPPS, toiminnalle niiden nykyisten ja laajennettavien mandaattien puitteissa. Asiaan liittyvä valmistelutyö on alkanut EU:n ulkosuhdehallinnossa ja neuvostossa. Suomi osallistuu tällä hetkellä neljällä henkilöllä EUPOL COPPS -operaatioon Palestiinalaisalueen turvallisuus- ja oikeussektoreiden uudistamiseksi ja yhdellä henkilöllä EUBAM Rafah -rajavalvontaoperaatioon.

Suomi on ohjannut viimeisimpien kahden vuoden aikana Palestiinalaisalueelle tai lähialueilla eläville palestiinalaispakolaisille yhteensä noin 35,5 miljoonaa euroa humanitaarista apua. Suomen humanitaarista apua on kanavoitu WFP:n, kansainvälisen Punaisen ristin liikkeen (SPR/ICRC) ja Kirkon ulkomaanavun kautta. Suomella on UNRWAn kanssa monivuotinen (2023–2026) rahoitussopimus, 5 MEUR/vuosi. Rahoituksella tuetaan UNRWAn toimintaa Palestiinalaisalueella (Gaza ja Länsiranta, ml. Itä-Jerusalem), Jordaniassa, Libanonissa ja Syyriassa. Suomi on myöntänyt alkuvuodesta 2026 apua palestiinalaisten humanitaariseen hätään 5 miljoonaa euroa OCHA:n korirahaston kautta sekä 2 miljoonaa euroa ICRC:n kautta.

EU korostaa, että kansainvälisten ja alueellisten sidosryhmien on tuettava Gazan jälleenrakentamista ja kehittämistä kansainvälisen oikeuden mukaisesti.

Kesäkuussa 2025 valmistuneessa EU:n arviossa todetaan olevan viitteitä siitä, että Israel rikkoo EU:n ja Israelin välisen assosiaatiosopimuksen ihmisoikeusvelvoitteita. Komissio antoi 28.7.2025 ehdotuksen neuvoston päätökseksi, jolla keskeytettäisiin osittain Israelin osallistuminen unionin tutkimuksen ja

innovoinnin puiteohjelmaan Horisontti Eurooppaan. Komissio antoi 17.9.2025 ehdotuksen neuvoston päätökseksi, jolla EU keskeyttäisi assosiaatiosopimuksen eräiden kauppamääräysten soveltamisen. Ehdotusten käsittely on keskeytetty tulitauon myötä, mutta ehdotuksia ei ole vedetty pois.

Kansainvälinen rikostuomioistuin (ICC) julkisti 21.11.2024 pidätysmääräykset pääministeri Netanjahusta ja entisestä puolustusministeri Gallantista, joita syytetään rikoksista ihmisyyttä vastaan ja sotarikoksista.

Kansainvälinen tuomioistuin (ICJ) antoi heinäkuussa 2024 neuvovan lausunnon, jossa se mm. totesi Palestiinalaisalueen miehityksen olevan laitton ja velvoitti Israelin lopettamaan läsnäolonsa alueella. ICJ käsittelee myös Etelä-Afrikan Israelia vastaan nostamaa joukkotuhontakannetta. ICJ antoi lokakuussa 2025 neuvovan lausunnon Israelin oikeudellisista velvoitteista liittyen YK:n, muiden kansainvälisten järjestöjen ja kolmansien maiden läsnäoloon ja toimintaan miehityksellä Palestiinalaisalueella. ICJ mm. totesi, että Israel on miehittäjänä velvollinen täyttämään kansainvälisen humanitaarisen oikeuden mukaiset velvoitteensa.

Syyria on käännekohdassa. Maan poliittinen ja turvallisuustilanne on edelleen hauras. Keskushallinto presidentti al-Sharaan johdolla pyrkii viemään uudistuksia eteenpäin. Eteneminen edellyttää valtiorakenteen jälleenrakennusta ja sotilaallisten toimijoiden integrointia yhden johdon alle. Syyria pyrkii pysymään sivussa Iranin-konfliktista, mutta kärsii silti sen seurauksista – ohjusten sirpaleita on pudonnut Syyriaan, ja alueellinen kriisi on keskeyttänyt Jordanian kautta tulevat kaasutoimitukset, mikä on pahentanut sähkö- ja energiapulaa. Syyrian väliaikaishallitus on tuominut Iranin iskut arabimaihin ja korostaa näiden suvereniteettia. Syyrian uusi johto painottaa länsisuhteiden vahvistamista.

Syyrian väliaikainen hallitus ja kurdien SDF sopivat 30.1. laajasta, vaiheittaisesta integraatiosta lopettaakseen alkuvuoden 2026 taistelut ja palauttaakseen valtion kontrollin maan koillis- ja pohjoisosissa. SDF oli menettänyt merkittäviä alueita hallituksen nopeasti edenneen sotilasoperaation seurauksena. Sopimuksen mukaan hallituksen joukot ottavat haltuunsa tärkeimmät kaupungit ja SDF:n taistelijoista muodostetaan uusia yksiköitä keskushallinnon alaisuuteen. Kurdien itsehallintorakenteet sulautetaan asteittain valtionhallintoon. Sopimus takaa kurdeille rajoitettuja siviili- ja koulutus oikeuksia sekä väestön mahdollisuuden palata asuinpaikoilleen. Sopimuksen toimeenpano etenee pääpiirteissään, mutta sitä hidastaa selkeän viitekehyksen ja aikataulutuksen sekä valvontamekanismin puuttuminen.

Syyrian väliaikaishallituksen nopea sotilasoperaatio ja SDF:n vetäytyminen johtivat siihen, että koillis-Syyrian Isis-vankileireiltä poistui suuri määrä vankeja ja muita asukkaita. Syyria sulki Al Holin leirin 22.2.2026, eikä kaikkien sieltä lähteneiden olinpaikoista ole tietoa. Leirillä oli tuolloin kymmenkunta suomalaista. Isis pyrkii vahvistamaan asemaansa Syyriassa ja Irakissa. Alueen tilanne on muuttunut nopeasti ja on edelleen herkkä, mikä voi vaikuttaa sekä Syyrian sisäiseen tilanteeseen että laajempaan alueelliseen vakauteen, ml. kansainvälinen terrorismi. Syyria on osa kansainvälistä ISISin vastaista koaliitiota.

Koillis- ja Pohjois-Syyrian humanitaarinen tilanne on edelleen hauras. Taistelujen seurauksena maan sisällä siirtymään joutuneita on arvioiden mukaan noin 190 000. YK kumppaneineen on kyennyt toimittamaan apua laajalti, sillä tilapäiset kuljetuskäytävät ovat parantaneet pääsyä konfliktialueelle.

EU ja Suomi osana EU:ta tukevat Syyrian poliittista transitiota, ja maan uuteen johtoon on luotu yhteyksiä. Komission puheenjohtaja Ursula von der Leyen ja Eurooppa-neuvoston puheenjohtaja António Costa vierailivat Syyriassa 9.1.2026, missä yhteydessä EU ilmoitti merkittävästä rahoituspaketista Syyrialle vuosille 2026–2027. EU purki toukokuussa 2025 lähes kaikki Syyriaan kohdennetut talouspakkotteet, pl. Assadin hallintoon liittyvät listaukset sekä turvallisuussyihin perustuvat pakkotteet, ml. asevientit. EU on kohdistanut uusia pakotteita henkilöihin ja tahoihin, jotka ovat olleet osallisina kevään 2025

väkivaltaisuuksissa syyrialaisia siviilejä kohtaan. EU:n ulkosuhdehallinto on käynnistänyt valmistelun Syyrian pakotejärjestelmän uudistamiseksi, jotta se heijastaisi paremmin Syyrian muuttunutta tilannetta ja tukisi transitiota.

Ulkoministeriö

TAVOITEMUISTIO

EUA-50 Hassinen Laura

7.4.2026

Asia

Etelä-Kaukasia

Kokous/tapaaminen

Ulkoasiainneuvosto 21.4.2026

Asiakirjat

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Laura Hassinen UM EUA-50, p. 050-3062280

Anu Pulkkinen UM EUA-50

Kirsti Narinen UM EUA-51

Leea Lamminpää UM POL-10

1. ESILLÄ OLEVAT KYSYMYKSET

Ministerit keskustelevat EU:n ulkoasiainneuvostossa 21.4.2026 Armenian ja Azerbaidzhanin rauhanprosessin tilanteesta sekä EU:n suhteesta kumpaankin maahan. Lisäksi keskustellaan Georgian heikenevästä tilanteesta.

2. SUOMEN TAVOITE

Suomi pitää Armenian ja Azerbaidzhanin välisessä rauhanprosessissa edistymistä erittäin tärkeänä koko alueen kestävän vakauden kannalta. EU:n tuen prosessille tulee jatkua mm. EU:n Etelä-Kaukasia-erityisedustajan työn kautta sekä tukemalla taloudellisesti ja poliittisesti alueellista yhteyspolitiikkaa ja naapuruussuhteiden normalisointia. EU:n on myös tärkeää vaikuttaa alueellisiin toimijoihin, erityisesti Turkkiin rauhanprosessin tukemiseksi.

Suomi toivottaa tervetulleeksi EU:n ja Armenian tiivistyneen yhteistyön. Armenian länsisuuntauksen tukeminen vahvistaa Euroopan turvallisuutta. Tämä toteutuu asteittain Venäjän poliittisen vaikutusvalan vähentyessä Armenian yhteiskunnassa. EU:n koko työkalupakkia on hyödynnettävä Armenian tukemiseksi FIMI:a ja vaikuttamistoimintaa vastaan mukaan lukien hybridiuhkien torjuntaan keskittyvät toimet. EU:n tuki Armenian tulevien parlamenttivaalien onnistuneelle toteutukselle on tärkeää.

Suomi katsoo, että Azerbaidzhan on tärkeä alueellinen toimija ja merkittävä taloudellinen kumppani EU:lle ml. yhteyspolitiikassa ja linkkinä Keski-Aasiaan. Maan vakava ihmisoikeustilanne on otettava esille kaiken tason keskusteluissa EU:n ja Azerbaidzhanin välillä.

Suomi katsoo, että EU tarvitsee naapurikseen demokraattisen ja vapaan Georgian. EU:n vahvan tuen Georgian kansalaisyhteiskunnalle on jatkuttava. EU:n tulee jatkossakin, lisäten vaikutusvaltaansa yhteisellä linjalla, rajoittaa korkean tason yhteistyötä Georgian hallinnon kanssa, kunnes maassa tapahtuu selkeä poliittinen muutos.

3. NEUVOTTELUTILANNE

Etelä-Kaukasian maista viimeksi Georgia on ollut UAN:in varsinaisena keskusteluaiheena heinäkuussa 2025 ja esillä ajankohtaisissa aiheissa lokakuussa 2025. Armenian ulkoministeri oli UAN:in aamiaisivieraana joulukuussa 2025.

4. TAUSTA

Armenian ja Azerbaidzhanin rauhanprosessi

Armenian ja Azerbaidzhanin ulko- ja erityisesti sisäpolitiikka ovat saaneet vuosikymmeniä polttoaineensa pitkään jatkuneesta Vuoristo-Karabahin konfliktista. Konfliktin juuret ovat 1990-luvulla Neuvostoliiton hajoamisessa. Syksyllä 2020 Azerbaidzhan valtasi takaisin Armenian 1990-luvulla miehittämät alueet Karabahin ympäriltä sekä eteläosan Karabahia. Syyskuussa 2023 Azerbaidzhan suoritti vuorokauden mittaisen sotilasoperaation, jonka seurauksena alue siirtyi täysin Azerbaidzhanin haltuun, jolle se kansainvälisoikeudellisesti kuuluu. Operaatiota edelsi 10 kuukauden taloussaarto. Pääosin etnisten armenialaisten asuttamasta Vuoristo-Karabahista käynnistyi laajamittainen muuttoliike, jonka myötä alue käytännössä tyhjäntyi. Armenia ja Azerbaidzhan aloittivat ensin Eurooppa-neuvoston puheenjohtaja Charles Michelin avustuksella tunnustelut ja lopulta talvella 2023-24 ilman fasilitaatiota käyttävät kahdenväliset neuvottelut rauhansopimuksesta ja luottamusta lisäävistä toimista. Melko yllättäen maat ilmoittivat maaliskuussa 2025, että rauhansopimusta koskevat neuvottelut on saatu päätökseen. Armenian ja Azerbaidzhanin johtajat tapasivat kahdenvälisesti heinäkuussa Abu Dhabissa ja lopulta elokuussa 2025 kolmikantaneuvotteluissa Washingtonissa presidentti Trumpin, minkä seurauksena maat mm. parafoivat rauhansopimuksen, pyysivät yhdessä Etyjin Minskin rakenteiden lakkauttamista (toteutettu syksyllä 2025) ja sopivat Yhdysvaltojen kanssa ns. TRIPP-suunnitelmasta (Trump Route for International Peace and Prosperity), jolla luodaan maayhteys Azerbaidzhanin osien välille minkä lisäksi liikenneyhteyksien ja taloudellisen yhteistyön kautta rakennetaan edelleen rauhaa. Yhdysvaltojen varapresidentti JD Vance vieraili Armeniassa ja Azerbaidzhanissa helmikuussa 2026. Kyseessä oli korkein USA:n vierailu Armeniassa koskaan, ja korkein Azerbaidzhanissa sitten vuoden 2008. Vierailu nähtiin molemmin puolin onnistuneena ja osoituksena USA:n sitoutumisesta alueeseen.

Rauhanneuvotteluissa on saavutettu ennennäkemätöntä menestystä lyhyessä ajassa. Nyt on tärkeää, että rauhansopimus myös allekirjoitetaan ja lopulta ratifioidaan. EU tukee prosessia mm. EU:n Etelä-Kaukasian -erityisedustaja Magdalena Gronon ja tiimensä työn kautta. Azerbaidzhan on yhä asettanut ehdoksi sopimuksen allekirjoittamiselle Armenian perustuslain muuttamisen, jotta sen johdannossa oleva viittaus itsenäisyysjulistukseen poistettaisiin. Pääministeri Pashinjan on luvannut järjestää kansanäänestyksen perustuslain muuttamisesta, jos jatkaa hallitusvastuussa vaalien jälkeen, ja on myöntynyt EUMA:n lakkauttamiseen, kun rauhansopimus allekirjoitetaan ja ratifioidaan. EUMA-tarkkailuoperaation mandaatti on voimassa 19.2.2027 saakka. Turkin rooli on rauhanprosessissa merkittävä. Turkin ja Armenian suhteiden normalisoinnissa on vähitellen edistytty.

EU:n suhteet Armeniaan ja Azerbaidzhaniin

Vuoden 2023 Karabahin sodan yhteydessä Armenia ei saanut toivomaansa apua sotilaalliselta liittolaiseltaan Venäjältä, minkä seurauksena maa alkoi etsiä kumppanuuksia yhä enemmän muualta, erityisesti lännestä. Armenia on tehnyt demokraattisia uudistuksia ja samalla lähentänyt suhdettaan Euroopan unioniin. EU haluaa tukea Armeniaa tällä tiellä mahdollisimman paljon. Armenian kesäkuussa järjestettävät parlamenttivaalit ovat tärkeitä niin rauhanprosessin kuin Armenian demokratiakehityksen kannalta. Kuten Moldovaan viime vuonna, myös Armeniaan kohdistuu vaalien alla ulkopuolelta kohdistuvaa vaikuttamistoimintaa. Armenia on pyytänyt EU:lta tukea hybridiuhkien torjuntaan ja uutta siviilikriisinhallinta-YTPP- operaatiota vahvistaakseen instituutioidensa kestävyyttä ulkoista vaikuttamista vastaan. Uuden YTPP-operaation perustamiseen liittyvä valmistelutyö on parhaillaan käynnissä neuvostossa. EUH on esittänyt operaation perustamista mahdollisesti 21.4. ulkoasianneuvostossa. EU:n ja Armenian

välinen ensimmäinen huippukokous järjestetään Jerevanissa 4.-5.5. Euroopan poliittisen yhteisön kokous järjestetään niin ikään Armeniassa 3.-4.5. Tällä hetkellä EU:n ja Armenian suhteet rakentuvat kattavaan ja tehostettuun kumppanuussopimukseen (CEPA, Comprehensive and Enhanced Partnership Agreement) sekä EU:n ja Armenian välistä kumppanuutta koskevaan strategiseen agendaan, joka hyväksyttiin joulukuussa 2025.

Armenian ja Venäjän välinen poliittinen dialogi on kuitenkin yhä tiivistä. Armenia on jäsen Euraasian talousliitossa (EAEU), Itsenäisten valtioiden yhteisössä (IVY) ja Kollektiivisen turvallisuuden sopimusjärjestössä (KTSJ). KTSJ-kumppanuus on tosin ollut jäädytettynä jo useamman vuoden. Armenia on myös Naton kumppanimaa. EU on toivonut Armenialta tiiviimpää yhteistyötä Venäjä-pakotteiden kierrossa. EU on myöntänyt Armenialle avustusta Euroopan rauhanrahaston kautta yhteensä 30 miljoonaa euroa. Avustustoimenpiteen tavoitteena on parantaa Armenian asevoimien logistisia valmiuksia ja erityisesti siviilien suojelua kriisi- ja hätätilanteissa. Sillä parannetaan myös Armenian selviytymiskykyä ja edistetään sen asevoimien yhteentoimivuutta pitäen silmällä maan mahdollista osallistumista tulevaisuudessa kansainvälisiin sekä EU-johtoisin sotilasoperaatioihin. Suomi on panostanut yhteistyöhön konkonaisturvallisuuskonseptin luomiseksi.

Azerbaidzhanin energiavarojen merkitys on noussut keskiöön Venäjän hyökkäyssodan jälkeen. Azerbaidzhan kattaa vain noin 5 % koko EU:n maakaasutarpeesta, mutta on Kaakkois-Euroopassa ja Italiassa merkittävä tuoja. EU:n ja Azerbaidzhanin suhteet ovat monimutkaiset maan ihmisoikeustilanteen vuoksi. Kansalaisjärjestöjä ja median toimintaa rajoittavat lait ja syksystä 2023 lähtien toimittajien, aktivistien ja tutkijoiden systemaattiset pidätykset ovat kiihtyneet. Kohteena ovat erityisesti eliittikorruptiota ja poliittista järjestelmää tutkivat journalistit sekä rauhanaktivistit. Bakussa on pidätettynä/tuomituna myös 19 armeenia, mikä on poliittisesti motivoitua - osa kuvataan sotarikollisiksi ja osa Karabahin johtohenkilöinä terroristi-separateiksi. Aihe on armenialaisille herkkä ja tärkeä. Presidentti Alijev valittiin helmikuussa 2024 viidennelle kaudelleen 92,1 % äänimäärällä. Alijev on ollut vallassa vuodesta 2003. Kansainvälisen arvion mukaan vaalit eivät olleet rehelliset. Vuoristo-Karabahin valtaaminen on vahvistanut Alijevin suosiota.

Georgia

Georgian poliittinen tilanne on jatkuvana ja kasvavana huolenaiheena johtuen maan kansalaisyhteiskunnan toimintatila rajoittavista ja syrjivistä lakiuudistuksista ja mm. oppositiopoliitikkojen pidätyksistä. EU- ja demokratiavastainen retoriikka on päivittäistä. Kansalaisjärjestöjen tilejä on jäädytetty ja kaikki ulkomaisen rahoituksen vastaanottaminen tehty käytännössä rangaistavaksi, mikä on tukahduttamassa kansalaisyhteiskuntatoiminnan. Georgian EU-jäsenyysprosessi on jäissä. Viimeisimmän komission laajentumisraportin mukaan Georgia on ehdokasmaa enää vain nimellisesti. EU on keskeyttänyt kahdenvälisen tukensa Georgian hallinnolle ja monet EU-maat sekä UK ja USA ovat asettaneet kansallisia pakotteita Georgian valtarakenteita vastaan. Korkean tason tapaamisia Georgian kanssa ei pääsääntöisesti järjestetä. Georgian diplomaatteja ja virkapassin haltijoita koskeva viisumivapaaan matkustamisen kielto astui voimaan tänä vuonna EU-laajuisesti. EU-tason pakotteista ei ole päästy sopuun. Georgian valtapuolue ei näytä olevan valmis kääntämään politiikkansa suuntaa. Georgia on muiden Etelä-Kaukasian maiden tavoin erittäin kiinnostunut EU:n yhteyspolitiikan ja siihen liittyvien hankkeiden pariin pääsemisestä, mitä EU voi käyttää vipuvartena keskusteluissa Georgian kanssa. Georgia pyrkii eri tavoin uudelleenlämmittämään suhteita, saamaan legitimitettä ja toimimaan kansainvälisillä areenoilla ns. business as usual.

Georgiassa toimii edelleen myös EU:n tarkkailuoperaatio (EUMM), joka on aseeton siviilitarkkailuoperaatio. Operaatio perustettiin vuonna 2008 ja sen mandaatti on voimassa 14.12.2026 saakka. Operaation tavoitteena on edistää pitkän aikavälin vakautta koko Georgiassa ja sen lähialueilla.

Ulkoministeriö**TAVOITEMUISTIO**

ALA-20 Sallinen Harri

07.04.2026

Asia

Sudan

Kokous/tapaaminen

Ulkoasiainneuvosto 21.04.2026

Asiakirjat

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Harri Sallinen, UM/ALA-20, harri.sallinen@gov.fi, +358503141883Jukka Pajarinen, UM/ALA-20, jukka.pajarinen@gov.fi +358504074431Riikka Eela, UM/KAI, riikka.eela@gov.fi, +20 128 388 8325Anu Saarela, UM/KEO-70, anu.saarela@gov.fi+358504724040Anna Vitie, UM/KEO-70, anna.vitie@gov.fi, +358 50 911 9657**1. ESILLÄ OLEVAT KYSYMYKSET**

EU:n ulkoasiainneuvostossa on 21.4.2026 esillä Sudanin tilanne.

2. SUOMEN TAVOITE

Suomen kantoja Afrikka-suhteisiin on määritetty ulko- ja turvallisuuspoliittisessa selonteossa sekä Suomen Afrikka-strategiassa.

Suomi katsoo, että kansainvälisen yhteisön on aktiivisesti etsittävä keinoja Sudanin konfliktin ratkaisemiseksi ja siviilien suojelemiseksi sekä humanitaarisen avun pääsyn parantamiseksi. Osapuolia tulee vaatia noudattamaan kansainvälisen oikeuden mukaisia velvoitteitaan, mukaan lukien kansainvälistä humanitaarista oikeutta. Suomi on tukenut lisäpakotteiden asettamista EU:n pakotejärjestelmässä, joka on suunnattu Sudanin vakautta ja poliittista siirtymää heikentäviin tahoihin.

Suomi arvioi, että niitä ulkopuolisia tahoja, joilla on vipuvoimaa, on rohkaistava käyttämään sitä rakentavasti. Kvintetin (YK, EU, AU, IGAD, LAS) työ tulee olemaan keskeinen laajemman poliittisen ratkaisun löytämisessä.

Suomi katsoo, että tulitauko- ja rauhanyvälityspyrkimyksiä osapuolten välillä on edistettävä koordinoitujen ja monenkeskisillä toimijoilla on tässä legitiimi rooli. Suomi pyrkii toimillaan lisäämään koordinaatiota ja tukee erityisesti YK:n koordinoivaa roolia. Suomen kannalta merkittävää on Pekka Haaviston nimittäminen YK:n pääsihteerin edustajaksi (Personal Envoy for Sudan).

Suomi korostaa vastuuvollisuuden toteuttamista, jotta pitkällä aikavälillä olisi mahdollista päästä kestävän rauhan tielle. Suomi tuomitsee erittäin painokkaasti laajamittaisen sukupuolittuneen ja järjestelmällisesti sodankäynnin välineenä käytetyn väkivallan.

3. NEUVOTTELUTILANNE

Sudan oli ulkoasiainneuvoston varsinaisena asiakohtana viimeksi marraskuussa 2025. Tuolloin tuomittiin juuri ennen kokousta raportoidut El-Fasherin siviileihin kohdistetut poikkeukselliset julmuudet.

Sudan oli EU:n ulkoasianneuvoston ajankohtaisena aiheena myös lokakuussa 2025, jolloin neuvosto hyväksyi Sudania koskevat neuvoston päätelmät.

Sudanissa taistelut sekä siviilien joukkosurmat ovat entisestään kiihtyneet ja humanitaarinen tilanne on katastrofaalinen. Maassa on nälänhätää ja konflikti on aiheuttanut maailman suurimman pakolaiskriisin. UAN-keskustelussa odotetaan tuenilmaisuja eri konfliktinratkaisuprosesseille ja näiden koordinaatiolle sekä mahdollisille lisäpakotteille.

UAN-keskustelun painotus riippuu pitkälti Berliinissä 15.4.2026 järjestettävän Sudan-konferenssin (kanssajärjestäjät DE, FR, UK, AU, US) kolmen osion tuloksista: poliittinen segmentti, johon osallistuu KEVPJ Kallas, humanitaarinen segmentti, johon osallistuu komissaari Lahbib ja kansalaisyhteiskunta segmentti, jonka vetovastuussa on EUSR Weber. Konferenssin ennakoaselmia varjostaa se, että Sudanin de facto hallitus vastustaa konferenssia ja kieltää sen legitimitetin.

EU on asettanut Sudanin vakautta ja poliittista siirtymää heikentävien toimien johdosta pakotteita, ja jäsenmaat, ml. Suomi, ovat ilmaisseet tukea pakotelistauksen laajentamiselle mm. työryhmätasolla COAFR:ssa, sillä tavoitteena on saada osapuolet neuvottelupöytään. Pakotteita sovelletaan tällä hetkellä 10.10.2026 saakka. Myös YK:n Sudanille asettamia pakotteita on sisällytetty osaksi EU:n lainsäädäntöä.

4. TAUSTA

Sudanissa vuonna 2023 alkaneet taistelut Sudanin armeijan (Sudanese Armed Forces, SAF) ja puoliositilaallisten Rapid Support Forces -joukkojen (RSF) välillä jatkuvat kolmatta vuotta. Toimijoiden kenttä on kirjava ja paikallistasolla on alakonflikteja. Konfliktin seurauksena Sudanin yhteiskuntarakenne on tuhoutunut. Brutaalia seksuaalista väkivaltaa käytetään järjestelmällisesti sodankäynnin välineenä ja väkivaltaa kohdennetaan etnisesti. Lapsisotilaiden rekrytoinnit, kidutus ja teloitukset ovat kasvaneet räjähdysmäisesti. Viitteitä kansainvälisistä (mm. sotarikokset) rikoksista on löydetty. De facto hallinto (SAF) pyrkii kasvattamaan rooliaan ja on käytännössä palannut Port Sudanista Khartoumiin.

RSF-johtoinen ”Tasis”-allianssi perusti elokuussa 2025 rinnakkaishallituksen RSF:n hallussa oleville alueille. Lokakuussa RSF otti erityisen julmaa väkivaltaa käyttäen haltuunsa Pohjois-Darfurin pääkaupunki El Fasherin. Siviileihin kohdistettiin laajamittaista ja silmitöntä väkivaltaa, pakoreittejä estettiin, pakenevia ihmisiä surmattiin, ml. potilaita synnytyssairaalassa. YK on raportoinut El Fasherin tapahtumista luotettaviin lähteisiin perustuen. Taistelut jatkuvat edelleen kiivaina erityisesti Pohjois-Darfurissa, Pohjois- ja Etelä-Kordofanissa sekä Sinisen Niilin osavaltiossa, jonne RSF on avannut uuden rintaman.

Konflikti on jo laajentunut alueelliseksi. Tammikuussa tsadilaisia sotilaita kuoli yhteenotossa RSF:n kanssa raja-alueella. Aseellisia joukkoja liikkuu Etelä-Sudanin rajan yli molempiin suuntiin. Aseiden virtaaminen Sudaniin, ml. naapurimaiden kautta jatkuu. Etiopian roolista keskustellaan enenevästi ml. aseiden kauttakulkumaana. Uusista väkivallan teoista on viime aikoina ilmoitettu lähes päivittäin. Kaikki viittaa siihen, että konflikti on muuttumassa yhä intensiivisemmäksi.

Sudanin luonnonvarat ja pääsy Punaiselle merelle houkuttelevat eri maita tukemaan konfliktin osapuolia ja niiden sotatoimia. Asiantuntijat pitävät kolmansien osapuolten osallisuutta keskeisenä sodan jatkumisen kannalta. Taistelukentillä on mediatietojen mukaan palkkasotilaita mm. Kolumbiasta.

Suomen kannalta merkittävää on Pekka Haaviston nimittäminen YK:n pääsihteerin edustajaksi (Personal Envoy for Sudan). Haavisto on aloittanut tehtävässään ja matkustanut Sudanissa sekä naapurimaissa tavaten tehtävänsä kannalta relevantteja tahoja. Erityisedustajan toimisto sijaitsee Addis Abebassa. YK koettaa koordinoita erityisesti monenvälisten toimijoiden pyrkimyksiä.

Toistaiseksi kaikki kansainvälisen yhteisön tulitaukoon pakottamistoimet, jotka mahdollistaisivat neuvotteluprosessin käynnistymisen, ovat epäonnistuneet. Osapuolet eivät vaikuta kiinnostuneilta neuvotteluista, koska he uskovat saavuttavansa tavoitteitaan paremmin taistelemalla. Quad (US, UAE, KSA, EG) -raiteella voidaan katsoa olevan mahdollisuuksia onnistua rauhantehtävässään vain, jos sen jäsenet ensin saavuttavat yksimielisyyden askelista keskenään. Tämä ei ole välittömässä näköpiirissä.

Kansainvälisellä yhteisöllä on niukasti työkaluja tilanteen ratkaisemiseksi. EU on asettanut pakotteita taistelevien osapuolten henkilöitä kohtaan. Pakotteiden valmistelussa on pyritty noudattamaan periaatetta, että molempia osapuolia on kohdeltava tasavertaisesti. Käytännössä RSF:n toteuttamat joukkotuhonnat vuoden 2025 lopulla ovat johtaneet siihen, että RSF:n henkilöitä on pakotelistattu hieman enemmän kuin SAF:n.

Sudanin humanitaarinen tilanne on katastrofaalinen: maassa on nälänhätää ja konflikti on aiheuttanut maailman suurimman pakolais-, nälkä- ja suojelukriisin. Noin puolet väestöstä, jopa 30 miljoonaa ihmistä, oli humanitaarisen avun tarpeessa vuoden 2025 aikana. Arviolta 25,6 miljoonaa sudanilaista, eli yli puolet maan väestöstä, kärsii akuutista ruokaturvattomuudesta. Konfliktialueiden sairaaloista ja terveydenhuoltopalveluista vain 20 % toimii. Sudanissa on alkuvuodesta 2026 arviolta 9,5 miljoonaa maan sisäisesti siirtymään joutunutta ihmistä, heistä suurin osa on naisia ja lapsia. Lähes kolme miljoonaa ihmistä on paennut maan rajojen ulkopuolelle.

Suomen humanitaarinen apu Sudaniin ja alueelle vuoden 2026 alussa: 2 milj. euroa WFP Sudan, 3 milj. euroa UNHCR:n alueellinen Afrikan sarvi ja Suuret järvet, 0,59 milj. euroa World Vision Nordic Sudanissa ja 0,85 milj. euroa Pelastakaa Lasten Sudan-hanke.

